

احیای صندوق‌های بازنشستگی اولویت اصلی وزیر کار آینده

اگر بخواهیم به این پرسش پاسخ دهیم که مهم‌ترین محور کاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در ۲ یا ۳ سال باقی مانده تا پایان دولت دوازدهم چه چیزی باشد یا وزیر آینده چگونه برنامه‌ریزی کند تا کارنامه‌ای ماندگار از خود و دولت برای آینده به یادگار بگذارد، شاید گراف نباشد اگر بگوییم مهم‌ترین چالش و مشکل وزارتخانه، مسئله صندوق‌های بازنشستگی است. صندوق‌هایی که امروز نه‌تنها چالشی بزرگ برای وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی شده‌اند، بلکه با قدری تسامح، حوزه‌های اقتصادی و امنیتی کشور را نیز تحت‌الشعاع قرار داده است.

درست است صندوق‌ها در حوزه‌های مختلفی فعالیت دارند، اما مهم‌ترین چالش در این نهادهای بین‌نسلی، تامین اعتبار مالی برای ادای تعهدات بیمه‌ای و بازنشستگی است.

مشکلی که اگر جدی گرفته نشود و اصولی و منطقی به آن پرداخته نشود، ممکن است دولت و حتی حاکمیت و نظام سیاسی را هم به چالش بکشد و عواقب خطرناکی برای ما و آینده کشور رقم بزند. از این منظر قطعا وزیری که بخواهد فراتر از نظام فکری و سیاسی تعلق خاطر خود را به کشور و جامعه نشان دهد، باید اهم توجه خود را به این حوزه نشان دهد.

هرچند معضلات صندوق‌ها بسیار بیشتر از آن چیزی است که تصور می‌شود و به‌راحتی نمی‌توان با بسیج امکانات و ظرفیت‌ها در ایام کوتاه باقی مانده از دولت دوازدهم، امیدوار به بازگشت ثبات به این حوزه شد، با این حال حرکت کردن و تنظیم جهت دولت به سمت‌وسوی درست است که اهمیت دارد. اگر وزیر آینده رفاه کسی باشد که مسیر درست و کارشناسی را انتخاب کند و خود را پایبند به استفاده از متدها و روش‌های مدیریت مسائل صندوق‌ها بداند، در آن صورت آیندگان نیز ناگزیر می‌شوند در همین چارچوب به پیش بروند و این کمک می‌کند که در افق‌هایی چندساله مسئله صندوق‌ها حل شود.

متأسفانه بسیاری از صندوق‌های بازنشستگی که امروز باید منابع و دریافتی خود را برای تعهدات آتی خود سپرده‌گذاری کنند در وضعیت نگران‌کننده‌ای به سر می‌برند. تمام منابع برای تعهدات جاری هزینه می‌شود و این موضوع بسیار نگران‌کننده است. به عبارت دیگر برخی صندوق‌ها مدت‌ها است بدون کمک دولت، قادر به انجام وظیفه خود نیستند و برخی دچار مشکل نقدینگی شده‌اند. این شاید بزرگ‌ترین مشکل و چالشی است که وزیر آینده رفاه باید به مصاف آن برود. اگرچه ممکن است عواقب بی‌توجهی‌های تاریخی گذشته نسبت به صندوق‌ها را امروز متوجه نشویم، ولی به طور حتم نیاز داریم وزیر آینده فارغ از هر تفکر و گرایش فکری، دلسوزانه و مشفقانه به حوزه مسائل صندوق‌ها و پیشنهادهایی که درباره آن می‌شود ورود کند و چنانچه به این حساسیت توجهی نشان دهد، در آن صورت مرتکب خطایی جبران‌ناپذیر شده است.

وزیر آینده رفاه باید توجه داشته باشد که سازمان تامین اجتماعی و منابع آن را نمی‌توان به سمت حل مشکلات بخش‌های دیگر هدایت کرده و موجب تشدید وضع بحرانی آن شد. همه ما می‌دانیم که تامین اجتماعی با مشکلات عدیده‌ای در زمینه نقدینگی روبه‌روست و گرچه در مقایسه با سایر صندوق‌های بازنشستگی وضع به مراتب بهتری دارد، به این منزله نیست که ما آن را فدای مسائل و چالش‌های حوزه‌های دیگر کنیم. این مسئله به‌خصوص در ابتدای شروع به کار وزیر آینده و نوع جهت‌گیری‌هایی که در قبال تامین اجتماعی اتخاذ می‌کند، اهمیت حیاتی دارد.

کارشناس حوزه رفاه و تامین اجتماعی

آزمون استخدامی سازمان تامین اجتماعی بر گزار شد

آزمون استخدامی سازمان تامین اجتماعی با شرکت بیش از ۲۶هزار داوطلب به‌صورت سراسری برگزار شد. در این دوره از آزمون که سازمان سنجش آموزش کشور برگزارکننده آن بود، ۲۵۰۰ نفر برای اشتغال در واحدهای بیمه‌ای و درمانی تامین اجتماعی استان‌های مختلف پذیرفته خواهند شد. آن طور که سیدحسین حسینی آذرنوشان، مدیرکل امور اداری سازمان تامین اجتماعی درباره این دوره از آزمون گفته، تعداد افرادی که در واحدهای بیمه‌ای و درمانی تامین اجتماعی مناطق مختلف جذب می‌شوند متغیر است و استخدام‌ها با توجه به تعداد کارکنان بازنشسته‌شده، همچنین شمار و سطح فعالیت واحدهای بیمه‌ای و درمانی خواهد بود.

۰۲ | آئینه نو

خبرهاونظرهای تامین اجتماعی

A
 T
 I
 V
 E
 H
 O

در جلسه مشترک مدیران سازمان تامین اجتماعی با اعضای کمیسیون اقتصادی مجلس اعلام شد دومین بازنگری در محاسبات بیمه‌ای تامین اجتماعی

مدیرعامل سازمان تامین اجتماعی بابیان اینکهحجم منابعپیش‌بینی‌شدهسال جاری این سازمان ۹۸هزار میلیارد تومان و معادل ۲۵درصدبودجه کشور است، گفت: «این منابع برای خدمت‌رسانی به جامعه و ایجاد آرامش و اطمینان خاطر میان نیمی از جمعیت کشور هزینه می‌شود.» به گزارش روابطعمومی سازمان تامین اجتماعی، دکتر سیدتقی نوربخش در جلسه‌ای با حضور رئیس و اعضای کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی، با اشاره به فرایندهای اقتصادی در تامین اجتماعی، اظهارکرد: «خروجی و نتیجه نهایی فعالیت‌های اقتصادی، این سازمان که در کنار فعالیت‌های بیمه‌ای و درمانی دنبال می‌شود، خدمات گسترده و متنوع بیمه‌ای و درمانی برای اقشار زیرپوشش است.» مدیرعامل سازمان تامین اجتماعی با اشاره به سیر و تاریخچه تشکیل این سازمان، خدمت‌رسانی به جامعه زیرپوشش از پیش از تولد تا پس از مرگ را مایه افتخار این سازمان دانست. وی با بیان توضیحاتی درباره سیستم مزایای تعریف‌شده در تامین اجتماعی، از بازنگری مبانی محاسبات بیمه‌ای در این سازمان با همکاری متخصصان محاسبات بیمه‌ای زیر نظر سازمان بین المللی کار خبر داد. به گفته نوربخش، بر اساس قانون تامین اجتماعی، محاسبات بیمه‌ای مبنای کار این سازمان باید هر سه سال یک بار بازنگری کامل شوند و این دومین بار است که از سال ۵۴، این کار در سازمان تامین اجتماعی اجرا شده است.

■ پرداخت مستمری ها، اولویت تامین اجتماعی

انوشیروان محسنی‌بندی، سرپرست وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی نیز در این نشست بابیان اینکهبخش اعظم بازنشستگان تامین اجتماعی زیر ۶۰سال سن دارند، گفت: «سه میلیون و ۳۰۰ هزار نفر از سازمان تامین اجتماعی مستمری دریافت می‌کنند و میانگین مستمری پرداختی نیز یک میلیون و ۶۰۰ هزار تومان است.» به گفته‌بندی، اولویت تامین اجتماعی، پرداخت حقوق ومزایای مستمری‌بگیران است.

■ سه‌جانبه‌گرایی مبناقرار گیرد

رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی نیز در این جلسه گفت: «مجلس در صورتی به وزیر پیشنهادی تعاون، کار و رفاه اجتماعی رای اعتماد خواهد داد که متعهد به اجرای سه‌جانبه‌گرایی در تامین اجتماعی باشد.» محمدرضا پورابراهیمی، توجه‌جدی به سه‌جانبه‌گرایی در تامین اجتماعی و استفاده از نظرات شرکای اجتماعی در تصمیم‌گیری‌ها را اصلی اساسی و خدشه‌ناپذیر دانست و افزود: «در هر صورت وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی که برای اخذ رأی اعتماد به مجلس معرفی می‌شود باید به اصل سه‌جانبه‌گرایی اهتمام جدی نشان دهد.» وی با بیان اینکه سازمان تامین اجتماعی متعلق به کارگران و کارفرمایان است، خاطرنشان کرد: «دولت‌ها در دوره‌های مختلف در تصمیم‌گیری‌ها خود را ملزم به رعایت اصل سه‌جانبه‌گرایی ندیده‌اند و همین مسئله ریشه مشکلات فعلی تامین اجتماعی است.» نماینده مردم کرمان و راور در مجلس، کلید حل مشکلات تامین اجتماعی را سه‌جانبه‌گرایی دانست و از آمادگی کمیسیون اقتصادی مجلس برای تعامل و همکاری نزدیک با تامین اجتماعی برای رفع مشکلات این سازمان خبر داد.

■ دولت به تعهدات خود عمل کند

قائم‌مقام مدیرعامل سازمان تامین اجتماعی نیز در این جلسه گفت: «سازمان تامین اجتماعی مهم‌ترین نهاد مالی و پیچیده‌ترین و بزرگ‌ترین سازمان اقتصادی کشور است که براساس مکانیزم‌هایی منابع وسیع مالی را دریافت و هزینه می‌کند، اما درک و شناخت نسبت به این سازمان شفاف و روشن نیست.» رضاراعی با تاکید بر استقلال مالی تامین اجتماعی، افزود: «این سازمان برخلاف سایر دستگاه‌ها که دولت بودجه دریافت می‌کنند، مطالباتی از دولت دارد که حاصل تعهداتی است که دولت به‌جای کارفرمایان متقبل شده و خواسته ما، دریافت مطالبات با حذف تعهدات دولت است.» در این جلسه عبدالرحمن تاج‌الدین، معاون حقوقی و امور مجلس نیز در سخنانی اظهار امینواری کرد، نمایندگان مجلس در بررسی بودجه سال آینده کشور به مسائل مربوط به سازمان تامین اجتماعی از جمله دریافت مطالبات این سازمان از دولت رسیدگی کنند. محمدحسن‌زاد، معاون بیمه‌ای سازمان تامین اجتماعی به تفاوت مفهومی حمایت اجتماعی و بیمه‌های اجتماعی پرداخت و گفت: «تامین اجتماعی با اشتغال در ارتباط است و اگر به این موضوع توجه نشود، پیشبرد برنامه‌های رفاهی با مشکل روبه‌رو می‌شود.» علی اکبر کربعی، سید تقی کبیری، معصومه آقاپور علیشاهی، محمود شکرى، علی اسماعیلی و سیدحسن حسینی شاهرودی دیگر اعضای کمیسیون اقتصادی مجلس بودند که در این جلسه به اظهار نظر پرداختند.

پیش‌قدم

خبرهاونظرهای تامین اجتماعی

A
 T
 I
 V
 E
 H
 O

روی هم رفته سه ماه است صندلی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی خالی مانده است. وزارتخانه‌ای که بدنه کارشناسی اش مدت‌هاست مشغول حساب و کتاب‌های فنی و محاسباتی برای توزیع بسته‌های حمایتی و معیشتی میان مردم است، اما هنوز دولت به این جمع‌بندی نرسیده که سکاندار آینده آن چه کسی است. آن طور که بهروز نعمتی، سخنگوی هیئت‌رئسه مجلس گفته باید یک هفته دیگر نیز صبر کنیم تا تعطیلات مجلس تمام شود و بعد از آن رئیس‌جمهور، گزینه پیشنهادی‌اش را برای پست وزارت رفاه به مجلس معرفی می‌کند. بازار شایعات و گمانی‌زنی هم داغ است.

■ کلیددار ساختمان آزادی

سوال اصلی اما این نیست که کلید ساختمان آزادی به دست چه کسی سپرده می‌شود. ساختمانی با چندین و چند زیرمجموعه حمایتی و بیمه‌ای و سرمایه‌گذاری که وظایف و مأموریت‌های حساس و گرفتاری‌های بی‌پایان، شرح حال این روزهای آن‌هاست و وزیر آینده نیز باید از میان دست‌اندازها و گرفتاری‌ها، مسیر راهبردی و سیاست‌گذاری را برای آن‌ها هموار کند. فارغ از اینکه چه کسی بر صندلی وزارت رفاه تکیه می‌زند، رویکردی که در قبال تامین اجتماعی در پیش گرفته می‌شود، در سرنوشت این سازمان که به لحاظ دامنه و گستره وسیع پوشش، جایگاه به مراتب برجسته‌تری از بقیه دارد، واجد اعتنای قابل توجهی است. در این گزارش کوشیده‌ایم تصویری دقیق‌تر از سازمان تامین اجتماعی و مسائل پیش‌روی آن ترسیم کنیم. در این خصوص به چند سؤال مهم پرداخته شده است: وضع شاخص‌های اصلی تامین اجتماعی چگونه است و تا چه حد باور وجود بحران را در اذهان تقویت می‌کند؟ بزرگی و ابعاد بحران احتمالی بقدر است که اعتنای فراتر از انتظار و خارج از چارچوب‌های معمول را طلب می‌کند و دیگر اینکه علل وضعیت چیست و اسباب و ادوات نبرد با بحران‌ها را چگونه باید آرایش و تجهیز کرد.

■ شکافی از جنس منابع و مصارف

نگاهی اجمالی به ساختار کنونی تامین اجتماعی بیانگر این واقعیت است که تقریباً در اکثر حوزه‌های عملکردی، چالش‌های این سازمان ع دیده‌اند. سازمانی که با عرضه بالغ بر ۱۸ خدمت بیمه‌ای و درمانی به حدود ۵۲درصد از جمعیت، پهناورترین چتر حمایتی را در کشور دارد، بزرگ‌ترین خریدار و دومین تولیدکننده درمان است و رابطه‌اش با بازیگران بازار سرمایه و تولید نزدیک و غیرقابل کتمان است. چالش اصلی اما در حوزه درآمد و در یک کلام، شکاف منابع و مصارف و پیشی‌گرفتن یکی بر دیگری است. چالشی که در عین حال پیامد مشهود و در تیررس چالش‌های دیگر نظیر کسری نقدینگی است که از سال ۹۲، ابعاد اثرگذاری‌اش آشکار شده است. گرچه از سال‌ها پیش درباره این چالش هشدارهایی داده می‌شد، هنوز هم می‌توان مقصران آن را به ردیف نام برد: غریب بودن برنامه‌ها و طرح‌های حمایتی از منطق بیمه‌ای و پرداخت نشدن مطالبات که هر دو نیز بیشترین اثر را بر کسری نقدینگی این سازمان داشته‌اند. از طرف دیگر، رشد سریع تعداد مستمری‌بگیران به بیمه‌شدگان و کاهش نسبت پشتیبانی، شکاف میان منابع و مصارف را در این سازمان بازتر کرده است. این موضوع از آن جهت اهمیت دارد که برخی ورودی‌های تامین اجتماعی در سال‌های

پیش‌قدم

نگاهی اجمالی بهساختار کنونی تامین اجتماعی بیانگر این واقعیت است که تقریباً در اکثر حوزه‌های عملکردی، چالش‌های این سازمان ع دیده‌اند. چالش اصلی اما در حوزه درآمد و در یک کلام، شکاف منابع و مصارف و پیشی‌گرفتن یکی بر دیگری است.

آزمون استخدامی سازمان تامین اجتماعی با شرکت بیش از ۲۶هزار داوطلب به‌صورت سراسری برگزارکننده آن بود، ۲۵۰۰ نفر برای اشتغال در واحدهای بیمه‌ای و درمانی تامین اجتماعی استان‌های مختلف پذیرفته خواهند شد. آن طور که سیدحسین حسینی آذرنوشان، مدیرکل امور اداری سازمان تامین اجتماعی درباره این دوره از آزمون گفته، تعداد افرادی که در واحدهای بیمه‌ای و درمانی تامین اجتماعی مناطق مختلف جذب می‌شوند متغیر است و استخدام‌ها با توجه به تعداد کارکنان بازنشسته‌شده، همچنین شمار و سطح فعالیت واحدهای بیمه‌ای و درمانی خواهد بود.

۰۲ | آئینه نو

خبرهاونظرهای تامین اجتماعی

A
 T
 I
 V
 E
 H
 O

فصل تازه رفاه

بازخوانی چالش‌های فعلی و آتی سازمان تامین اجتماعی در آستانه انتخاب وزیر جدید تعاون، کار و رفاه اجتماعی

اخیر ریسک‌های پرخطر گزینشی بوده‌اند که میزان ماندگاری آن‌ها در قلمرو بیمه‌پردازی پایین و اشتیاقشان برای ورود به چرخه دریافت مستمری، زیاد است.

■ چالش اول: نقدینگی

در میان چالش‌های تامین اجتماعی به‌ترتیب درجه اهمیت، کسری نقدینگی مهم‌ترین چالش شناخته می‌شود. بر اساس آمارها، منابع نقدی تامین اجتماعی طی سال‌های ۸۴ تا ۹۲، به طور متوسط حدود ۲۷/۵درصد رشد داشته در حالی که متوسط رشد مصارف طی همین زمان به رقم ۳۰درصد رسیده است. یا اینکه در سال ۹۵، در حالی که منابع تعهدی تامین اجتماعی بالغ بر ۸۶ هزار میلیارد تومان بوده، منابع نقدی حاصله از حق بیمه حدود ۵۳هزار میلیارد تومان ثبت شده است. در این سال تامین اجتماعی حدود ۶۲هزار میلیارد تومان مصارف داشته و شکاف نقدینگی نیز به حدود ۹هزار میلیارد تومان رسیده که سهم آن از کل مصارف، ۶۳/۱۴درصد است. تغییرات سهم شکاف نقدینگی از کل مصارف نیز نشان می‌دهد در بازه ۱۰ساله ۸۴ تا ۹۴، این شاخص از ۳۹/۵درصد به ۱۵/۱۸درصد افزایش یافته است. در پیش‌بینی‌هایی که درباره پارامترهای مالی تامین اجتماعی صورت گرفته، گفته شده کسری نقدی امسال تامین اجتماعی به ۱۶هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان می‌رسد و اگر همین روند ادامه یابد در سال ۱۴۰۰، باید انتظار کسری ۳۹ هزار میلیارد تومانی داشت. حتی صندوق بین‌المللی پول در پیش‌بینی‌های خود درباره تامین اجتماعی نوشته است، اندوخته‌گذاری این سازمان در افاق ۶۰ سال آینده به صفر می‌رسد و این صندوق با کسری صددرصدی نقدینگی روبه‌رو می‌شود. به عبارت دیگر، در سال ۲۰۷۸، تامین اجتماعی معادل ۲۲۰ درصد تولید ناخالص داخلی کشور به ارزش امروز (سال ۲۰۱۷) تعهدات بدون اندوخته خواهد داشت و هر اقدامی که برای مدیریت ذخایر یا رفع شکاف منابع و مخارج خود انجام شود، کفایت کمبودها را نخواهد کرد.

■ **چالش دوم: رشد بالای مستمری‌بگیران**
چالش دیگری که به خوبی چالش تامین اجتماعی را به تصویر می‌کشد، شاخص پشتیبانی (نسبت بیمه‌شدگان اصلی به مستمری‌بگیران) است که طی ۴۰ سال گذشته روندی کاهشی داشته است. بر اساس آمارها این شاخص از رقم ۲/۲۵نفر در سال ۱۳۴۰، به ۶/۵درصد در پایان سال ۹۵ رسیده است. طبق محاسبات، اگر شاخص پشتیبانی به کمتر از ۳۷/۶نفر کاهش یابد، توازن مالی در تامین اجتماعی به هم خواهد خورد و این سازمان قادر نخواهد بود متناسب با میزان منابع نقدی دریافتی از حق بیمه‌ها به تعهدات قانونی خود عمل کند. در حالت دوم نیز اگر شاخص به زیر ۳۵/۵نفر برسد، در آن صورت حتی با فرض پرداخت تمامی تعهدات جاری و انباشته‌شده دولت نیز کفاف مصارف را نخواهد داد. نکته اینکه تامین اجتماعی از سال ۹۵، از نقطه ریسک کفایت منابع تعهدی دولت عبور کرده است. پیش‌بینی نگران‌کننده‌تر این است که طی ۱۰ سال آتی نسبت پشتیبانی تامین اجتماعی به عدد چهار خواهد رسید. کسری نقدینگی و کاهش ضریب پشتیبانی تا آستانه خط ریسک منابع تعهدی، دو نشانه بارز بحران در تامین اجتماعی است. بر اساس آمارهای رسمی،

یکشنبه ● ۲۲ مهر ۱۳۹۷ ● شماره صد و هفتاد و سه

A
 T
 I
 V
 E
 H
 O

طی سال‌های ۸۸ تا ۹۵، به مرور کفه ترازو به سمت مستمری‌بگیران سنگین‌تر شده و در حالی که میانگین رشد مستمری‌بگیران ۱۵/۸درصد بوده، رشد بیمه‌شدگان اصلی حدود یک‌سوم این مقدار، یعنی ۰۸/۳درصد بوده است. این در حالی است طی محاسبات دفتر آمار و محاسبات اقتصادی سازمان تامین اجتماعی، حفظ پایداری مالی این سازمان در گرو رشد ۹۵/۴برابری تعداد بیمه‌شدگان اصلی به مستمری‌بگیران است که متأسفانه نرخ آن از سال ۹۰ به این طرف کاهش محسوسی داشته است. از سوی دیگر، افزایش شاخص امید به زندگی نیز در رشد شمار مستمری‌بگیران بی‌تأثیر نبوده است. امید به زندگی از زمان تصویب قانون تامین اجتماعی در سال ۵۴، ۲۳ سال رشد داشته، اما در مقابل، میانگین سن بازنشستگی به ۵۶/۵درصد رسیده که خود موجب افزایش مدت‌زمان بهره‌مندی مستمری‌بگیران از مزایای حمایتی تامین اجتماعی و تشدید ناپایداری مالی این سازمان بوده است. بررسی هرم سنی بیمه‌شدگان به‌خصوص تغییرات آن در ۱۰ سال آینده نیز حاوی نکات هشدارآمیزی است. مطابق بررسی‌ها، در پایان سال ۹۵، بیمه‌شدگان تامین اجتماعی به طور میانگین حدود ۲۸/۳۸ سال سن داشته‌اند که رقمی تقریباً ایده‌آل است. با وجود این، کاهش زادوولد، از رسیدن موج جدید تحولات جمعیتی که هرم سنی کشور را با فراوانی بیشتر سالمندان تغییر می‌دهد، بر تامین اجتماعی نیز اثر می‌گذارد. پیش‌بینی شده طی ۱۰ سال آینده، تعداد مستمری‌بگیران اصلی تامین اجتماعی به دو برابر فعلی و پنج سال بعد نیز این رقم به سه برابر تعداد فعلی برسد.

■ **چالش سوم: افزایش بیمه‌شدگان حمایتی**
مسئله مهم‌تر از سن و سابقه، قوانین و مقررات حاکم بر نظام بازنشستگی کشور است که به نظر می‌رسد سهم بیشتری در رشد فزاینده مستمری‌بگیران تامین اجتماعی و بروز تردیدها درباره امکان تداوم خدمات‌دهی در این سازمان داشته است. قوانین و مقرراتی که تعدادشان حدود ۶۶ قانون برآورد می‌شود، مخرج مشترک همه آن‌ها کاستن از تعداد سال‌های بیمه‌پردازی و ساده‌ترکردن شرایط دریافت مستمری است. بر اساس آمارها، طی سال‌های ۸۷ تا ۹۵، نرخ رشد بیمه‌شدگان حمایتی به بیمه‌شدگان اجباری به بیش از پنج برابر رسیده، یعنی از ۶/۱۵درصد به ۳۱/۵درصد رسیده است. افزایش شمار تعداد بیمه‌شدگان اختیاری و گروه‌های خاص از یک طرف شاخص سن و سابقه مبنا برای بازنشستگی را پایین آورده و از طرفی نیز به دلیل افزایش امید به زندگی در کشور و بالاتر رفتن مدت‌زمان پرداخت حقوق و مزایای مستمری، کسری نقدینگی تامین اجتماعی را تشدید کرده است. نکته دیگر اینکه درباره هیچ‌یک از این قوانینی که مصارف تامین اجتماعی را در قالب پرداخت مستمری تحریک کرده‌اند، محاسبات بیمه‌ای و برآورد بار تعهدی و مالی صورت گرفته و حاصل این بی‌توجهی نیز چیزی جز کسری نقدینگی در تامین اجتماعی نبوده است. به‌علاوه اینکه قوانین و مقررات تحمیلی در نرخ جایگزینی تامین اجتماعی نیز تغییراتی ایجاد کرده و این سازمان را در زمره یکی از سخاوتمندترین سازمان‌های بیمه‌گر دنیا قرار داده است. طبق آمارها، مستمری پرداختی در تامین اجتماعی با احتساب مزایای جانبی آن، ۹۳درصد آخرین مزد و حقوقی است که افراد در زمان اشتغال خود اعلام کرده‌اند و اگر از شاخص کفایت مزایا فاکتور بگیریم، این نسبت حتی از کشورهای حوزه اسکاندیناوی نیز بیشتر است.